

ROCZ
NIK
LUBUS
KI

24/2

**ZIELONA GÓRA
— INSTYTUCJE KULTURY
I ICH SPOŁECZNE KRĘGI**

**ROCZNIK
LUBUSKI**

LUBUSKIE TOWARZYSTWO NAUKOWE

**ROCZNIK
LUBUSKI
TOM XXIV Cz. 2**

**ZIELONA GÓRA — INSTYTUCJE KULTURY
I ICH SPOŁECZNE KRĘGI**

Pod redakcją

Edwarda Hajduka i Ewy Narkiewicz-Niedbalec

Zielona Góra 1998

Copyright © by
Lubuskie Towarzystwo Naukowe
Zielona Góra 1998

REDAKTOR NACZELNY
Kazimierz Bartkiewicz

KOLEGIUM REDAKCYJNE
Jerzy Brzeziński, Marian Eckert,
Leszek Gołdyka, Edward Hajduk,
Barbara Kołodziejska, Regina Orzełek-Bujak,
Wojciech Sitek (Wrocław), Andrzej Toczewski,
Hans N. Weiler (Frankfurt/Oder, RFN)
Sekretarz: Bogdan Idzikowski

PROJEKT OKŁADKI
Witold Michorzewski

TLUMACZENIA STRESZCZEŃ
Katarzyna Trychoń-Cieślak

REDAKTOR
Ewa Raczyńska-Patalasowa

SKŁAD KOMPUTEROWY
Beata Laucz

ISSN 0485-3083

WYDANIE PUBLIKACJI DOFINANSOWANE PRZEZ
URZĄD WOJEWÓDZKI W ZIELONEJ GÓRZE,
URZĄD MIASTA W ZIELONEJ GÓRZE
ORAZ WYŻSZĄ SZKOŁĘ PEDAGOGICZNĄ
IM. TADEUSZA KOTARBIŃSKIEGO W ZIELONEJ GÓRZE

SPIS TREŚCI

WSTĘP (Ewa Narkiewicz-Niedbalec)	13
---	----

I. ARTYKUŁY

BOGDAN IDZIKOWSKI, AGATA STOJANOWSKA Układ strefowy Zielonej Góry a kulturalna infrastruktura miasta	19
---	----

EDWARD HAJDUK Zielona Góra — funkcje jej instytucji kultury	31
---	----

EWA NARKIEWICZ-NIEDBALEC, KRZYSZTOF DZIĘDZIURA Lokalna infrastruktura i uczestnictwo w kulturze mieszkańców Zielonej Góry	41
--	----

GRZEGORZ CHMIELEWSKI Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. C. Norwida jako ksiąźnica regionalna	55
--	----

BARBARA KOŁODZIEJSKA Rola muzeów zielonogórskich w edukacji dzieci i młodzieży	69
---	----

EWA NARKIEWICZ-NIEDBALEC Działalność i funkcje Wojewódzkiego Młodzieżowego Domu Kultury „Dom Harcerza”	77
---	----

KRZYSZTOF FILIP CZESZYK Szkoła Tańca „Gracja”	93
---	----

ZDZISŁAW WOŁK Od piwnicy do „Harlemu”	101
---	-----

JOANNA MURASZKO Klub „Harlem” — obraz społeczny	109
---	-----

JAN MUSZYŃSKI	
Ponownie o plastykach	119
IRENA MARCINIAK	
Dziesięciolecie działalności chóru żeńskiego „Polirytmia”	129
BARBARA LITERSKA	
Kompozytorzy zielonogórscy	141
MAREK JANKOWSKI	
Zespół „Raz, Dwa, Trzy” (kronika wydarzeń artystycznych)	155
MAŁGORZATA OLEJARZ	
W kręgu kabaretu „Potem”	185
EDWARD HAJDUK	
Zbiorowe podmioty dziejów Zielonej Góry (próba identyfikacji)	201
LIDIA KATARYŃCZUK-MANIA	
Działalność szkoły muzycznej I i II stopnia w Zielonej Górze	221
LIDIA KATARYŃCZUK-MANIA	
Działalność naukowo-artystyczna Instytutu Wychowania Muzycznego Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze	233
ALINA GAJEC	
Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych w Zielonej Górze	245
ANTONI ZYDRON	
Instytut Sztuki i Kultury Plastycznej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze	253
IWONA BOŻENA ZAKRZEWSKA	
Kultura w pojęciu węższym i szerszym a dostosowanie Polski do Unii Europejskiej — zarys	263
EDYTA MIANOWSKA	
Komputerowe technologie informacyjne w instytucjach kultury	273

BEATA TRZOP

Zielona Góra jako miasto pogranicza — inicjatywy kulturalne
polsko-niemieckie 285

JOLANTA KOSTECKA, RYSZARD KOSTECKI

Modele kształcenia animatorów kultury w opiniach studentów 293

BARBARA HAJDUK

Aktywność w czasie wolnym młodzieży studiującej 313

MARIUSZ MATYSIK

Preferencje kulturalne studentów Wyższej Szkoły Pedagogicznej
w Zielonej Górze 323

II. RECENZJE*Różne drogi poznawania kultury przez dzieci,*

red. K. Ferencz, Wrocław 1996 (Teresa Samulczyk)..... 339

Ewa Narkiewicz-Niedbalec, *Uczestnictwo w kulturze i aspiracje*

życiowe młodzieży szkolnej, Zielona Góra 1996 (Beata Trzop)..... 341

Maria Zielińska, *Kariery zawodowe absolwentów wyższej uczelni.*

*Biograficzne uwarunkowania karier zawodowych — badania
panelowe*, Zielona Góra 1997 (Magdalena Karczmarczyk)..... 343

Gabrielle Claßen, *Zur Genese von abweichendem Verhalten.*

*Die Bedeutung familiaer Erziehungsstile und Verorientierungen
für die Herausbildung eines anomischen Lebensgefühls bei deutschen
und polnischen Jugendlichen*, Hamburg 1997

(Agnieszka Witkowska)..... 346

Społeczne uwarunkowania sytuacji życiowych w warunkach

gospodarki rynkowej, red. K. Dzieńdziura, D. Rybczyńska,
R. Kosteci, Z. Wołk, Zielona Góra 1997

(Magdalena Kwiatkowska)..... 348

III. NOTY BIBLIOGRAFICZNE

- Methodische Probleme der empirischen Erziehungswissenschaft*
(Hrsg.) F. Schmidt, Hans Merkens zum 60. Geburtstag gewidmet,
Schneider Verlag Hohengehren GmbH 1997, ss. 368
(Zdzisław Wołk) 353
- Dorota Rybczyńska, *Jakość życia młodzieży
z rodzin ubogich*, Zielona Góra 1998, ss.281
(Zdzisław Wołk) 353
- Jerzy Leszkowicz-Baczyński, *Inteligencja na rozdrożu.
Młodzi specjaliści na progu zmiany ustrojowej*,
Zielona Góra 1997 (Żyvia Leszkowicz-Baczyńska) 354
- Transgraniczność w perspektywie socjologicznej*. Materiały z seminarium,
red. Leszek Gołdyka, Jerzy Leszkowicz-Baczyński, Lech Szczegóła,
Maria Zielińska, Zielona Góra 1997
(Żyvia Leszkowicz-Baczyńska) 354

* * *

BOGUSŁAWA PLASKOWSKA

- Pozalekcyjne zajęcia artystyczne uczniów szkół podstawowych
i średnich w Zielonej Górze — informacja 356

ZIELONA GÓRA — KULTURANSTALTEN UND IHRE GESELLSCHAFTSKREISE

INHALTSVERZEICHNIS

EINLEITUNG ((Ewa Narkiewicz-Niedbalec)	13
I. BEITRÄGE	
BOGDAN IDZIKOWSKI, AGATA STOJANOWSKA Zonenanordnung und Kulturinfrastruktur der Stadt Zielona Góra (Grünberg)	19
EDWARD HAJDUK Funktionen der Kulturanstalten in Zielona Góra (Grünberg)	31
EWA NARKIEWICZ-NIEDBALEC, KRZYSZTOF DZIEŃDZIURA Lokale Infrastruktur und Kulturanteilmahme der Bewohner von Zielona Góra (Grünberg)	41
GRZEGORZ CHMIELEWSKI Die öffentliche Wojewodschaft- und Stadtbibliothek namens C. Norwid als regionale Bücherei	55
BARBARA KOŁODZIEJSKA Die Rolle der Museen von Zielona Góra (Grünberg) bei der Erziehung und Bildung der Kinder und Jugendlichen	69
EWA NARKIEWICZ-NIEDBALEC Tätigkeit und Funktionen des „Pfadfinderhauses“	77
KRZYSZTOF FILIP CZESZYK Die Tanzschule „Gracja“	93
ZDZISŁAW WÓŁK Von einem Musikkeller bis zum „Harlem“	101

JOANNA MURASZKO	
Klub „Harlem” – Gesellschaftsbild	109
JAN MUSZYŃSKI	
Wieder über bildende Künstler	119
IRENA MARCINIAK	
Das 10. Jubiläum des Mädchenchors „Polirytmia”	129
BARBARA LITERSKA	
Komponisten von Zielona Góra (Grünberg)	141
MAREK JANKOWSKI	
„Eins, Zwei, Drei” (Chronik der künstlerischen erfolge).....	155
MAŁGORZATA OLEJARZ	
Im Kreis des Kabarets „Potem”	185
EDWARD HAJDUK	
Die Gesamtsubjekte der Geschichte der Stadt Zielona Góra (Grünberg)	201
LIDIA KATARYŃCZUK-MANIA	
Die Tätigkeit der Musikschule des I. und II. Grades in Zielona Góra (Grünberg)	221
LIDIA KATARYŃCZUK-MANIA	
Die wissenschaftlich-künstlerische Tätigkeit des Instituts für Musikerziehung an der Pädagogischen Hochschule in Zielona Góra (Grünberg)	233
ALINA GAJEC	
Das Staatliche Lyzeum der Bildenden Künste in Zielona Góra (Grünberg)	245
ANTONI ZYDRONÍ	
Das Institut für Kunst und Kunstkultur an der Pädagogischen Hochschule in Zielona Góra (Grünberg)	253

IWONA BOŻENA ZAKRZEWSKA	
Die Kultur in breiterer und engerer Bedeutung im Kontext der Anpassung Polens an die Europäische Union	263
EDYTA MIANOWSKA	
Computer-Informationstechnologien in den Kulturinstitutionen	273
BEATA TRZOP	
Zielona Góra (Grünberg) als eine Stadt des Grenzgebietes – polnisch-deutsche Kulturinitiativen	285
JOLANTA KOSTECKA, RYSZARD KOSTECKI	
Bildungsmodelle für Kulturveranstalter in den Meinungen der Studenten	293
BARBARA HAJDUK	
Freizeitaktivität der studierenden Jugend	313
MARIUSZ MATYSIK	
Kulturpräferenzen der Studierenden an der Pädagogischen Hochschule in Zielona Góra (Grünberg)	323
II. REZENSIONEN	
<i>Różne drogi poznawania kultury przez dzieci, (Verschiedene Kulturerkennismethoden bei den Kindern),</i> red. K. Ferenc, Wrocław 1996 (Teresa Samulczyk)	339
Ewa Narkiewicz-Niedbalec, <i>Uczestnictwo w kulturze i aspiracje życiowe młodzieży szkolnej (Kulturanteilnahme und Lebensaspirationen der Schuljugendlichen),</i> Zielona Góra 1996 (Beata Trzop)	341
Maria Zielińska, <i>Kariery zawodowe absolwentów wyższej uczelni. Biograficzne uwarunkowania karier zawodowych — badania panelowe, (Berufliche Karrieren der Hochschulabsolventen. Biographische Bedingtheiten der Berufskarrieren - Paneluntersuchungen),</i> Zielona Góra 1997 (Magdalena Karczmarczyk)	343

Gabrielle Claßen, *Zur Genese von abweichendem Verhalten. Die Bedeutung familiae Erziehungsstyle und Verorientierungen für die Herausbildung eines anomischen Lebensgefühls bei deutschen und polnischen Jugendlichen*, Hamburg 1997 (Agnieszka Witkowska) 346

Společne uwarunkowania sytuacji życiowych w warunkach gospodarki rynkowej (Soziale Bedingtheiten der Lebenssituationen in den Marktwirtschaftsverhältnissen), red. K. Dzieńdziura, D. Rybczyńska, R. Kostecki, Z. Wołk, Zielona Góra 1997 (Magdalena Kwiatkowska) 348

III. BIBLIOGRAPHISCHE ANMERKUNGEN

Methodische Probleme der empirischen Erziehungswissenschaft, (Hrsg.) F.Schmidt, Hans Merckens zum 60. Geburtstag gewidmet, Schneider Verlag Hohengehren GmbH 1997, ss. 386 (Zdzisław Wołk) 353

Dorota Rybczyńska, *Jakość życia młodzieży z rodzin ubogich, (Lebensqualität der Jugendlichen aus den armen Familien)*, Zielona Góra 1998, ss. 281 (Zdzisław Wołk) 353

Jerzy Leszkowicz-Baczyński, *Inteligencja na rozdrożu. Młodzi specjaliści na progu zmian ustrojowej, (Intelligenz am Scheideweg. Junge Fahleute an der Schwelle der neuen Gesellschaftsordnung)*, Zielona Góra 1977 (Żyvia Leszkowicz-Baczyńska) 354

Transgraniczność w perspektywie socjologicznej, (Das Grenzgebiet in der soziologischen Perspektive), Materiały z seminarium, red. Leszek Gołdyka, Jerzy Leszkowicz-Baczyński, Lech Szczegółka, Maria Zielińska, Lubuskie Towarzystwo Naukowe, Wyższa Szkoła Pedagogiczna Zielona Góra 1997 (Żyvia Leszkowicz-Baczyńska) 354

BOGUSŁAWA PLASKOWSKA

Pozalekcyjne zajęcia artystyczne uczniów szkół podstawowych i średnich w Zielonej Górze — informacja, *(Außerschulischer Kunstunterricht für die Schüler der Grund- und Oberschulen in Zielona Góra - Information)* 356

WSTĘP

W 1997 roku minęło dziesięć lat od chwili wydania przez uczelniane wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej książki pod redakcją Edwarda Hajduka *Zielona Góra jako ośrodek kultury*. Postawionej w tytule tezy broniono prezentując zielonogórskie instytucje kultury, ruch społeczno-kulturalny oraz środowiska twórców: plastyków, fotografików, dziennikarzy, animatorów teatru amatorskiego. Podjęto również badania teoretyczne nad funkcjami kultury we współczesnych miastach, nad stymulacją zachowań kulturalnych mieszkańców miast, zagadnieniem regionalności w literaturze oraz dyfuzji kultury. Już wówczas, w drugiej połowie lat osiemdziesiątych, pozytywnie odpowiedziano na pytanie o spełnianie przez miasto kryteriów pozwalających uznać je za ośrodek kultury. Zielona Góra miała i ma instytucje tworzące dzieła i wartości kultury, miała i ma środowiska twórców tychże dzieł, miała i ma instytucje gromadzące i udostępniające wytwory kultury. Te (choć nie tylko te) instytucje pozwalają zaspokajać potrzeby kulturalne różnych kategorii mieszkańców. Pracują w nich ludzie profesjonalnie przygotowani (m. in. przez miejscowe instytucje kształcące kadry do pracy w instytucjach kultury). Ośrodki kultury przedkładają swą ofertę nie tylko społeczności lokalnej; dzieła swoje prezentują również poza nią, w kraju i poza jego granicami. Koncerty zielonogórskich muzyków poza Polską, prace miejscowych plastyków prezentowane w niektórych miastach Europy, przedstawienia licznych zielonogórskich kabaretów w wielu miastach Polski, często w jej kulturalnej stolicy, Krakowie, to niektóre przykłady oferty kulturalnej, tworzonej w mieście, lecz prezentowanej nie tylko w nim.

Niniejszy tom „Rocznika Lubuskiego” wyraźnie do książki *Zielona Góra jako ośrodek kultury* nawiązuje, poświęcając jednak więcej miejsca opisowi rzeczywistości niż rozważaniom teoretycznym i wzbogacając tematykę o nowe wątki. Przedkładana Czytelnikowi praca ma wyraźny czwórdzielny układ. Część pierwsza traktuje o zielonogórskich instytucjach kultury, ich przestrzennym usytuowaniu w obrębie wyróżnionych stref, pełnionych funkcjach i o odbiorcach oferty tych instytucji. Są to artykuły B. Idzikowskiego i A. Stojanowskiej o lokalizacji zielonogórskich instytucji kultury oraz E. Hajduka o przemianach funkcji instytucji kultury. Co zmieniło się w ofercie lokalnych instytucji kultury w ciągu ostatnich dziesięciu lat, między chwilą wydania wspomnianej w pierwszym zdaniu pracy a momentem ukazania się niniejszej publikacji, starają się pokazać E. Narkiewicz-Niedbałec i K. Dzieńdziura. Autorzy ci charakteryzują również tych, którzy są odbiorcami propozycji programowych zielonogórskich instytucji kultury, tych zwłaszcza, które umożliwiają prezentacje artystyczne miejscowym i przyjeżdżającym spoza

Zielonej Góry twórcom — muzykom i plastykom. O innym typie instytucji, gromadzących i eksponujących wytwory kultury materialnej oraz o ich wychowawczej funkcji pisze w swoim tekście B. Kołodziejska, opisując działalność czterech lubuskich muzeów. Czterem zielonogórskim instytucjom upowszechniania kultury — Bibliotece Wojewódzkiej, Domowi Kultury „Dom Harcerza”, Szkole Tańca „Gracja” oraz Klubowi Jazzowemu „Harlem” poświęcono trzy oddzielne teksty.

Działalność zielonogórskiej księżnicy nie ogranicza się jedynie do gromadzenia i udostępniania zasobów książkowych, prowadzi ona również działalność wystawienniczą, edukacyjną, promocyjną autorów współczesnej prozy, poezji, twórczości naukowej. O tych i innych formach działalności możemy przeczytać w tekście G. Chmielewskiego.

„Dom Harcerza” jest obecnie jedyną wielofunkcyjną placówką służącą każdego roku licznej grupie (600-700 osób) uczniów zielonogórskich szkół podstawowych i średnich, poznawaniu wybranych dziedzin kultury symbolicznej i organizowaniu atrakcyjnych zajęć w czasie wolnym. O dziesięcioletniej historii tej instytucji, formach pracy, prezentacjach artystycznych, sukcesach wychowanków i o oddziaływaniu ponadlokalnym „Domu Harcerza” pisze E. Narkiewicz-Niedbałec.

Na osobne potraktowanie zasłużyła zdaniem redaktorów niniejszego tomu Szkoła Tańca „Gracja”, mająca znaczący wkład w upowszechnianie kultury tanecznej w mieście oraz legitymująca się krajowymi i zagranicznymi sukcesami swoich wychowanków. Z innych powodów poświęcono odrębny tekst Klubowi Jazzowemu „Harlem”. Po pierwsze, nie często się zdarza, aby w mieście zaliczanym wprawdzie przez niektórych socjologów do miast dużych, przez wielu jednak do miast średniej wielkości, funkcjonował klub jazzowy, w którym regularnie odbywają się koncerty w wykonaniu uznanych muzyków nie tylko polskiego jazzu. Po drugie, jest to instytucja atrakcyjna dla licznej grupy czterdziesto- i pięćdziesięciolatków, kategorii wiekowej, która nie zalicza się już do najbardziej ekspansywnych w zakresie uczestnictwa kulturalnego. Po trzecie, udział „Harlemu” w kształtowaniu pejzażu kulturalnego miasta doceniony został przez władze miejskie, o czym świadczy powierzenie m. in. tej instytucji organizacji Dni Zielonej Góry we wrześniu 1998 roku („Gazeta Lubuska”, 10 II 1998). Być może wpływ na taką decyzję miała ocena zorganizowanej w czasie poprzedniego „Winobrania” „Czarnej Dzielnicy” wokół siedziby „Harlemu” przy ul. Sienkiewicza. Autorami tekstu o jazzie w Zielonej Górze są Z. Tchórzewski i Z. Wołk.

Druga część „Rocznika” zawiera artykuły dotyczące zielonogórskich grup i środowisk twórczych: plastyków, muzyków i aktorów kabaretowych. O zielonogórskim środowisku artystów plastyków pisze J. Muszyński, nawiązujący w swoim tekście do własnego artykułu o plastykach pomieszczonym we wspomnianej na początku pracy *Zielona Góra jako ośrodek kultury*. O twórczości kompozytorów zrzeszonych w Lubuskim Towarzystwie Muzycznym traktuje

tekst B. Literskiej. Działalność muzyczna, innej jednak natury, jest treścią tekstu I. Marciniak o chórze żeńskim „Polirytmia”, prowadzonym przez Janinę Nowak w „Domu Harcerza”. Kolejny wątek muzyczny podjęty został przez M. Jankowskiego w tekście poświęconym zespołowi „Raz, dwa, trzy”, który zadebiutował reprezentując zielonogórskie środowisko studenckie na Festiwalu Piosenki Studenckiej w Krakowie w 1990 roku. O działalności najbardziej znanego zielonogórskiego kabaretu, kabaretu „Potem” nagradzanego wielokrotnie nie tylko na przeglądach twórczości studenckiej, napisała, porządkując zgromadzone przez samych członków grupy, lecz dotychczas nie uporządkowane materiały, M. Olejarz. Suplementem do artykułu jest słownik terminów przydatnych przy lekturze tekstu podstawowego.

Tekstem komponującym się z innymi artykułami tej części pracy jest opracowanie E. Hajduka poświęcone zbiorowym podmiotom w dziejach miasta. W tej części umieszczono również artykuły B. Hajduk i M. Matysika o aktywności kulturalnej studentów Politechniki Zielonogórskiej i Wyższej Szkoły Pedagogicznej, gdyż środowisko studenckie to środowisko zarówno twórców, jak i odbiorców przekazów kulturowych.

Trzecia część niniejszego tomu zawiera artykuły poświęcone instytucjom kształcącym zainteresowanych w uprawianiu wybranej dziedziny sztuki — plastyki i muzyki — oraz instytucjom przygotowującym profesjonalne kadry do pracy w instytucjach upowszechniania kultury. Mamy więc tekst pióra A. Gajec poświęcony działalności zielonogórskiego Liceum Plastycznego, artykuł o funkcjonującym od sześciu lat Instytucie Sztuki i Kultury Plastycznej w Wyższej Szkole Pedagogicznej. Absolwenci obu tych instytucji mają i będą mieli wpływ na kształtowanie lokalnego środowiska wizualnego, z którym mieszkańcy stykają się oglądając wystawy sklepowe, plakaty, reklamy prasowe i telewizyjne. Absolwenci wychowania plastycznego WSP będą w ramach zajęć szkolnych uczyli młode pokolenie wrażliwości estetycznej, wypowiadania się za pomocą obrazów i kompozycji przestrzennych, będą organizatorami zajęć plastycznych w czasie wolnym. Do wypowiedzi z wykorzystaniem innej materii, tj. muzyki przygotowują szkoły muzyczne I i II stopnia oraz Instytut Wychowania Muzycznego WSP, o których napisała L. Katarzyńczuk-Mania.

Okres ostatnich dziesięciu lat to czas zmian gospodarczych, politycznych, społecznych i kulturowych w skali miasta, regionu, kraju i świata. Nie one jednak są głównym przedmiotem przedkładanej Czytelnikowi pracy, choć wątki przemian regionalnych i globalnych znajdujemy w tekstach pomieszczonych w czwartej części „Rocznika”. I. B. Zakrzewska prezentuje zagadnienia związane z dostosowaniem Polski do wymagań Unii Europejskiej w zakresie kultury, w jej węższym i szerszym znaczeniu. B. Trzop zajęła się prezentacją współpracy regionalnej między różnymi podmiotami kulturalnymi Zielonej Góry z partnerami niemieckimi. O jednym rodzaju zmian w skali globalnej — w zakresie przekazu informacji, z uwzględnieniem kontekstu

lokalnego traktuje tekst E. Mianowskiej. Niniejszy tom zawiera także recenzję książki K. Ferenz o różnych drogach poznawania kultury przez dzieci, omówienie prac autorów młodszego pokolenia socjologów zielonogórskiego środowiska naukowego, Ewy Narkiewicz-Niedbalec i Marii Zielińskiej oraz recenzję pracy niemieckojęzycznej G. Claßen. Autorka tej książki należy do zespołu naukowców z Freie Universität, z którym to zespołem współpracowali przez ostatnie pięć lat pracownicy Instytutu Pedagogiki Społecznej i Instytutu Socjologii WSP TK. W *Roczniku* zamieszczono także noty bibliograficzne.

Lektura składających się na ten tom „Rocznika Lubuskiego” artykułów skłania do wniosku, iż Zielona Góra, dynamiczny ośrodek tworzenia i upowszechniania kultury, nie może być pominięta na mapie kulturalnej Polski. Zasięg oddziaływania tworzonych tutaj dzieł i prezentacji artystycznych jest ponadlokalny, przekracza nie tylko granice miasta, ale i regionu. Warto również podkreślić, iż znaczna część tej oferty kulturalnej powstaje w wyniku inicjatyw osób prywatnych, które poszukiwały takiego sposobu zarabiania na życie, aby pewien rodzaj działalności gospodarczej połączyć z działalnością artystyczną. Na uwagę zasługuje również to, iż w kształtowaniu pejzażu kulturalnego miasta duży udział mają absolwenci Wyższej Szkoły Pedagogicznej, zwłaszcza takich kierunków studiów, jak pedagogika kulturalno-oświatowa, wychowanie muzyczne i historia. Takie zespoły, jak „Raz, dwa, trzy” czy kabaret „Potem” zawiązywały się w uczelnianych klubach „Gęba” i „Zatem”. W zielonogórskich galeriach, klubach, domach kultury, muzeach i mediach pracują absolwenci zielonogórskiej uczelni humanistycznej. Obecni studenci z racji swego wieku i roli społecznej są jwidoocznymi odbiorcami oferty kulturalnej zielonogórskich instytucji kultury.

Mimo że przedkładany Czytelnikowi tom jest objętościowo obszerny, redaktorzy mają świadomość braku pewnych wątków, istotnych w opracowaniach poświęconych lokalnym instytucjom kultury i środowiskom twórczym. Instytucjami, które zaledwie są wymieniane, ale nie opisane w oddzielnych tekstach, są Teatr Lubuski, Filharmonia Zielonogórska, lokalne media i wydawnictwa. Propozycje współpracy z osobami postrzeganymi przez nas jako kompetentne do opracowania tych zagadnień z różnych powodów nie zostały przyjęte lub nie zakończyły się napisaniem oczekiwanego tekstu, tematyka ta czeka więc w dalszym ciągu na swych realizatorów.

Szanując prawo do zachowania własnych ocen i opinii, w niewielkim stopniu redaktorzy tomu ingerowali w teksty poszczególnych autorów, za całość opracowania jednak biorą całkowitą odpowiedzialność. Mają przy tym nadzieję, iż jeśli kiedyś powstawać będzie monografia Zielonej Góry, to materiał zebrany w niniejszym tomie okaże się do jej napisania przydatny.